

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Vilho Eskelinen ve diğerleri/Finlandiya – 63235/00

Karar 19.4.2007 [BD]

Madde 6

Medeni yargılama

Madde 6–1

Medeni hak ve yükümlülükler

Polis memurlarının özel bir tazminat alma haklarıyla ilgili bir uyuşmazlık: *6. madde uygulanabilir (memurlarla ilgili davalarda yeni bir yaklaşım)*

Olaylar: İlk başvuruçular polis servisine aitti; ilk beşi polis, altıncısı ise idari asistandı. 1986 tarihli bir toplu sözleşme, ülkenin ücra bir bölgesinde çalışıyor olmalarının karşılığı olarak, onlara özel bir tazminat verilmesini öngörüyordu. Bu avantaj 1988'de kaldırıldı; ilgililer çalışmalarının karşılığı olarak bu sefer de ek maaş almaya başladılar. 1990'da, evlerinden daha da uzaktaki bir başka hizmete atandıktan sonra, başvuruçular ek maaş haklarını da kaybettiler. Başvuruçular yerel polis yönetiminin kendilerine başka bir tazminat verileceği sözünde bulunduklarını iddia etmektedirler. 1991'de Maliye Bakanlığı her bir başvuruçuya ayda 500 ila 700 arası Finlandiya markı (84–118 EUR) ek maaş verilmesine izin vermeyi reddetmiştir. Başvuruçular zararlarının karşılanması talebinde bulunmuş ancak bu talepleri reddedilmiştir. Başvuruçular bu karara karşı mahkemeye başvurmuş ve kendilerine tazminat sözü verildiğini kanıtlamak için duruşma yapılmasını istemişlerdir. Ancak bu talepleri olay tarihinde (yerel polis yönetiminin değil) sadece Maliye Bakanlığı'nın tazminat verilmesine izin verebileceği gerekçesiyle reddedilmiştir. Ayrıca mahkeme benzer davalarda da hiçbir tazminatın verilmediği tespitinde bulunmuştur. Başvuruçular bu karara itiraz etmiş, duruşma yapılmasını istemiş ve benzer şartlarda başka polis memurlarının tazminat aldıklarının altını çizmişlerdir. 2000 yılında, Yüksek İdare Mahkeme'si, başvuruçuların ek maaş gibi bir yasal haklarının bulunmadığını ve yerel polis yönetiminin verdiği sözlerin dava üzerinde bir etkiye sahip olmadıklarından dolayı duruşma yapılmasının gereksiz olduğuna karar vermiştir.

2006 yılında, Avrupa Mahkemesi'nin bir Daire'si, Büyük Daire lehine, bu davadan çekilmiştir.

6 § 1 maddesinin *uygulanabilirliği*: Hükümet 6. maddenin uygulanabilirliğine iki gerekçeyle karşı çıkmıştır: Birincisi, başvuruçular söz konusu ek maaş “hakkı”na sahip değillerdi. İkincisi, AIHM içtihadına göre, (polis veya diğer polis memurları gibi) kamu personelinin çalışma şartlarıyla ilgili uyuşmazlıklar bu maddenin uygulama alanının dışındadır. Birinci

noktayla ilgili olarak, AİHM başvuruclarının savunulabilir bir şekilde bir haklarının olduğu iddiasında bulunabileceklerine ve dolayısıyla bu açıdan 6. maddenin uygulanabilmesine engel bir durumun olmadığına karar vermiştir. İkinci noktayla ilgili olarak, konuyla ilgili eski içtihadının taşıdığı belirsizliği ortadan kaldırmak için, *Pellegrin/Fransa* (1999) kararında, AİHM memurun görev ve sorumluluklarının niteliği temeline dayanan işlevsel bir kriter ortaya koymuştur. AİHM sadece devletin veya diğer kamu idarelerinin genel menfaatlerini korumakla yükümlü, kamu gücünü elinde bulundurmasından dolayı işi kamu idaresinin özel faaliyetleri niteliğine sahip kamu personeliyle ilgili uyuşmazlıkların 6 § 1 maddesinin uygulama alanına girmediğine karar vermişti. Askeri ve polis kuvvetlerin faaliyetleri buna açık örnek oluşturmaktaydı.

Ancak bu olay işlevsel kriterin uygulanmasının kendi başına anormal durumlara yol açabildiğini göstermektedir. Söz konusu dönemde başvuruclar İçişleri Bakanlığı'na bağlılardı. Bunlardan beşi kamu gücünün kullanılmasına ve devletin genel menfaatlerini korumayı amaçlayan görevlere doğrudan katılımı gerektiren bir iş olan polis statüsündeydi. Asistanın görevlerine gelince, onlar karar alma yetkisinden ve kamu gücünün doğrudan veya dolaylı kullanımından yoksun olup sadece idari bir niteliğe sahipti; dolayısıyla onun görevleri kamu veya özel sektörde çalışan başka herhangi bir idari asistanın görevlerinden farklı değildi. “*Pellegrin* yaklaşımı”nın katı bir uygulamasından bu davada uyuşmazlık bütün ilgililer için aynı olsa da idari asistanın 6 § 1 maddesinin güvencelerinden yararlanması, polis olan diğer başvurucların ise bunlardan mahrum kalması sonucu çıkar.

AİHM, *Pellegrin* kararında kabul edilen işlevsel kriterin uygulanma biçimini gözden geçirdikten sonra, bu kriterin bir memurun taraf olduğu yargılamalara 6. maddenin uygulanabilirliği incelemesini basitleştirmede ve bu konuya daha fazla açıklık getirmediği sonucuna varmıştır. AİHM *Pellegrin* kararının AİHM'nin daha önceki içtihatları bağlamında düşünülmesi ve 6. maddenin kamu görevine uygulanmaması yönündeki eski prensipten ayrılmanın birinci adımı olarak görülmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu karar görevlerinden dolayı bazı kamu personelinin işverenleriyle özel bir güven ve sadakat ilişkisi içinde bulundukları temel gerçeğini yansıtmaktadır. AİHM'nin baktığı davalardan sözleşmeci devletlerin birçoğunda özel sektör çalışanları gibi memurlara da maaş, tazminat ve hatta işten atılma veya işe alınma ile ilgili taleplerde bulunmak için mahkemeye başvurma hakkının tanınmış olduğu sonucu açıkça çıkmaktadır. Bu şartlarda ulusal sistem devletin temel çıkarlarıyla kişinin korunma hakkı arasında hiçbir çelişki görmemektedir.

Dolayısıyla AİHM bu konuda yeni bir yaklaşım sergilemeye karar vermiştir: Savunmacı devletin, AİHM önünde, başvuruclarının 6. maddenin sunduğu korumadan yararlanmasını engellemek amacıyla onun memur statüsünü ileri sürebilmesi için iki şartın yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Birincisi, ilgili devletin hukukunun söz konusu görev veya memur kategorisi için mahkemeye başvurulamayacağını açıkça belirtmiş olması gerekmektedir. İkincisi, mahkemeye ulaşma hakkına getirilen bu istisna devlet çıkartıyla ilgili makul nedenlere dayanmalıdır. İlgilinin kamu gücü kullanımına katılan bir sektör veya görevde çalışıyor olması tek başına yeterli değildir. Bir memurun 6. madde güvencelerinden dışlanabilmesi için devletin söz konusu memurun kamu gücünün kullanımına katıldığını veya memur ile işvereni devlet arasında “özel bir güven ve sadakat” ilişkisinin bulunduğunu göstermesi yetmez. Devletin aynı zamanda uyuşmazlık konusunun kamu gücünün kullanımıyla ilgili olduğunu veya bu özel ilişkiyi söz konusu ettiğini göstermesi gerekmektedir. Dolayısıyla prensip olarak maaş, tazminat veya diğer avantajlar gibi çalışma hayatının olağan uyuşmazlıkları söz konusu olduğunda, bir memur kendisiyle devleti bağlayan ilişkinin özel niteliğine dayanılarak 6. maddenin güvencelerinden mahrum bırakılamaz. 6. madde uygulanabilir varsayılacak ve ulusal hukukun başvurucları memura

mahkemeye gitme hakkı tanımadığını ve 6. maddenin güvence altına aldığı haklardan yoksun bırakılmasının haklı olduğunu göstermek savunmacı devlete düşecektir. Bu olayda, ulusal hukuka göre, başvuruçuların hepsinin mahkemeye başvurma hakkının olduğu konusunda bir görüş ayrılığı yoktur.

Sonuç: 6 § 1 maddesi uygulanır (Beşe karşı on iki oyla).

6. maddeye uyma – *Makul süre:* Başvuruçular, gözden geçirme talepleriyle ilgili olarak, itiraz konusu edilebilecek bir karar almadan idare mahkemesine başvuramayacaklarına göre, makul süreye uyulup uyulmadığına karar verilebilmesi için dikkate alınacak süre, başvuruçuların Mart 1993 tarihinde valiliğe başvurdukları gün başlamıştır. Yargılama Yüksek İdare Mahkemesi’nin Nisan 2000 tarihli kararıyla son bulmuştur. Dolayısıyla yedi yıldan fazla sürmüştür. Valilik önündeki prosedürde yeterli bir gerekçeyle açıklanmamış gecikmeler söz konusu olmuştur.

Sonuç: İhlal (Üçe karşı on dört oyla).

Duruşma yapılmaması: Duruşma yapılmamasıyla ilgili olarak, bunun gerekli olup olmadığına karar vermek yetkisi ulusal mahkemelerde olsa da, başvuruçular duruşma yapılmasını talep etme konusunda herhangi bir engelle karşılaşmamışlardır. İdari yargı organları duruşma talebini incelemiş ve ret kararlarını gerekçelendirmişlerdir. Başvuruçular tezlerini yazılı olarak uzun uzadıya sunma ve karşı tarafın iddialarına cevap verme olanağını bulmuş olduklarından adil yargılanmanın gerekleri yerine getirilmiştir. Dolayısıyla duruşma yapılmamasından kaynaklanan bir 6. madde ihlali yoktur.

Sonuç: İhlal yok (Oybirliğiyle).

Madde 13 – AİHM başvuruçuların yargılamayı hızlandırmak için başvurabilecekleri özel bir hukuk yolunun bulunmadığını kaydeder. Dolayısıyla, başvuruçular 6. maddenin güvence altına aldığı davalarının makul bir süre içinde görülmesini isteme haklarını kullanmalarını sağlayacak bir iç hukuk yoluna sahip olmadıklarından, 13. madde ihlal edilmiştir.

Sonuç: İhlal (İkiye karşı on beş oyla).

1 no’lu Protokol’ün 1. maddesi, tek başına veya 14. maddeyle bağlantılı olarak – Başvuruçular, ulusal yargı organları ile makamların taleplerini reddederken ulusal hukuku doğru bir şekilde uygulamadıklarını iddia etmekteydiler. AİHM bir alacağın oturmuş bir içtihatla sabit olmak gibi ulusal hukukta yeterli bir temeli yoksa 1 no’lu Protokol’ün 1. maddesi için “mülki bir değer” olarak değerlendirilemeyeceğini hatırlatır. Bu olayda, uygulama yönergesinden, başvuruçuların ek maaş alma konusunda meşru bir beklentilerinin bulunmadığı sonucu çıkmaktadır çünkü görev yerlerinin değişmesiyle birlikte bu avantajdan yararlanma haklarını da kaybetmişlerdir. Bunun dışında, ulusal hukuk evden iş yerine gitmek için yapılan yol masraflarını karşılama hakkı da tanımamaktaydı. AİHS’nin 14. maddesine gelince, bu madde, sadece uyuşmazlık konusu olaylar AİHS’nin maddi hukukla ilgili en azından bir maddesi kapsamına giriyorsa uygulanır.

Sonuç: İhlal yok (Oybirliğiyle).

Madde 41 – Her bir başvuruçuya manevi zararı için 2 500 EUR.

Daha fazla bilgi için 243 no’lu basın açıklamasına bakınız.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.